

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто підходи до управління прибутком підприємства. Показано, що найкращим підходом до управління прибутком підприємства є системний підхід, за якого організація розглядається як система, що містить певну кількість взаємопов'язаних елементів

Ключові слова: прибуток, підходи до управління прибутком, управління прибутком, системний підхід до управління прибутком.

Abstract

Different approaches to management of enterprise profit are considered. It is shown that the best approach to managing enterprise profits is a systematic approach, in which an organization is considered as a system containing a number of interrelated elements

Keywords: profit, profit management approaches, profit management, system approach to profit management.

Вступ

У господарській діяльності важливою фінансовою категорією є прибуток, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці та рівень собівартості. Прибуток є надзвичайно дискусійним поняттям. Дослідження його економічної сутності бере початок ще з XVII ст. і продовжується до сьогодні. Серед великої кількості економічних теорій, теорію прибутку економісти характеризують як одну з найбільш складних. Питання управління формуванням прибутку, його оптимального розподілу та використання досліджували такі вчені України та зарубіжжя, як І. А. Бланк, Ю. Ф. Брігхем, М. Ерхардт, Л. Л. Куц, Н. Г. Пігуль, А. М. Поддерегін, С. Ф. Покропивний та інші. Хоча дана проблематика знайшла своє відображення у багатьох наукових працях, варто зауважити, що більш детальне обґрунтування теоретичних основ механізму управління прибутком підприємства зумовлює актуальність та наукову значимість подальшого дослідження.

Метою даної роботи є узагальнення підходів до управління прибутком за використання системного підходу.

Результати дослідження

Прибуток підприємства як вираження кінцевих фінансових результатів його господарської діяльності є об'єктом управління, що являє собою цілеспрямований, систематичний процес підготовки, оцінки, відбору та реалізації альтернативних управлінських рішень з усіх питань його формування, розподілу та використання на конкретному підприємстві[1].

В економічній енциклопедії подається наступне визначення прибутку: «Прибуток – перевищення доходів від продажу товарів і послуг над витратами на виробництво і продаж цих товарів; узагальнюючий показник фінансових результатів господарської діяльності; визначається як різниця між виторгом від реалізації продукту господарської діяльності і сумою витрат факторів виробництва на цю діяльність у грошовому вираженні»[2].

Прибуток підприємства є багатоаспектним економічним об'єктом, що залежить від багатьох факторів, тому існує велика кількість підходів до його системи формування і розподілу, а саме: комплексний, системний, функціональний, математичний, динамічний, відтворювальний, маркетинговий, адміністративний, поведінковий, ситуаційний та ін. Кожний з цих методів характеризує один із аспектів управління прибутком підприємства.

В Україні фінансові експерти найчастіше застосовують системний підхід, який передбачає вивчення способів організації підсистем в одне ціле і вплив процесів, що відбуваються у системі в цілому на окремі її ланки. Даний метод розглядає організацію як систему, що включає в себе певну кількість взаємопов'язаних елементів та припускає, що кожен з елементів системи має певні власні цілі, проте його суть – покращення ефективності роботи підприємства в цілому.

Практична реалізація системного підходу до управління прибутком підприємства передбачає застосування спектру методів: аналізу, планування та прогнозування, ціноутворення, управління витратами підприємства, управління дебіторською заборгованістю тощо. Інструментами можуть слугувати плани, прогнози, інновації, ціна продукції, окремі види витрат, заробітна плата та реклама .

Системний підхід має наступні особливості[3]:

- чітко визначені цілі та їх ієрархія;
- застосування порівняльного аналізу та вибору шляхів досягнення цілей, щоб досягти найкращих результатів при найменших витратах;
- оцінка всіх можливих результатів діяльності із застосуванням кількісної інтерпретації цілей та визначення методів і засобів їх досягнення

Таким чином здійснення процесу управління прибутком за системним підходом можна зобразити на рис. 1.

Рис.1. Структурна схема системного підходу до управління прибутком підприємства (складено за даними [1-6])

Системне управління прибутком являє собою багаторівневу систему, яка об'єднує між собою різні підсистеми: формування прибутку, забезпечувальну частину (організаційно-методичне забезпечення), розподіл і використання прибутку. Зрозуміло, що кожна з цих підсистем перебуває під впливом інших. Чим більший прибуток підприємство отримує, тим більше завдань воно може вирішити, розподіливши кошти за певними напрямками використання. Політика управління формуванням прибутку включає в себе такі елементи, як розробка політики управління прибутком в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Вона повинна бути спрямована на максимізацію розміру позитивного фінансового результату через виконання комплексу завдань, щодо забезпечення зростання обсягів діяльності, ефективного управління доходами й витратами,

підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, підвищення продуктивності праці.

Висновки

Одним із основних завдань фінансового менеджера є максимізація прибутку, яке для свого вирішення потребує оптимальних рішень. Саме завдяки правильному підходу до управління прибутком можна забезпечити результативне та ефективне управління фінансами господарюючого суб'єкта в цілому. Встановлено, що таким є системний підхід до управління прибутком, який передбачає дослідження способів організації підсистем в єдине ціле і вплив процесів функціонування системи в цілому на окремі її ланки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блонська, В. І. Вдосконалення системи управління розподілом та використанням прибутку підприємства [Текст] / В. І. Блонська, П. П. Адамович // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — Вип. 20.7. — С. 92–104.
2. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.3 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с
3. Вачугова Д. Д. Основи менеджмента 2-е вид., перероб. і доп./ Вачугова Д. Д. – М.: Вища школа. – 376 с. – 2005 р.
4. Єпіфанова І. Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 3. – С. 189-192. - Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua>
5. Єпіфанова І. Ю. Фактори зростання прибутку підприємства [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений. - 2016. - № 7(34). - С. 46-49.
6. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність [Текст] : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Дзеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Іванчик Тамара Віталіївна – студентка групи МОФ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.2mo15.ivanchyk@gmail.com

Науковий керівник: **В'ячеслав Васильович Дзеджула** – д-р екон. наук, професор, кафедра фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Tamara V. Ivanchyk – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.2mo15.ivanchyk@gmail.com

Supervisor: **Viacheslav V. Dzhezdzhula** – Doctor of Economics, Professor, Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia